

Ese de d'oue ori in septimana:
Joi-a si Dominec'a.

Pretiuul de prenumeratiune:

pre annu intregu . . . 6 fl. v. a.
„ diumetate de annu . . . 3 fl. v. a.
„ patrariu de annu . . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pre annu intregu . . . 9 fl. v. a.
„ diumetate de annu . . . 4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Foia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Correspondintiele si banii de prenumeratiune se se adreseze de dreptulu: Redactiunei „Lumina” in Aradu, cancelari'a episcopesca. Pentru publicatiunile de trei ori, ce contienn cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sire garmond) tace'a 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. era mai sus 5 fl., intielegendu-s intr' aceste sume si timbrulu. — Pretiuul publicatiuniloru se se anticipa.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

Cuventare la annu nou.

Ce voiti se ve facu voue? Ei au diu D'oune, ca se se deschida ochii nostri. Si facendu-i-se mila lui Isusu s'a atinsu de ochii lor; si indata a vediu' ochii lor.

Mat 20 — 32 — 34.

Èta cà din voi'a lui Ddieu stamu in pragulu deminetii cei d'antau a anului nou 1874! Pòrt'a anului trecut s'a inchisu la spatele nòstre — naintea nòstra se estinde marea intempariloru cea ne marginita, acoperita de velulu indoelii; èra pre noi in hotarele ei anguste, in minutulu presinte d'oue mominte ne preocupa: aducerea aminte din trecut si speranti'a in viitoriu. — O de ar fi pentru noi acel'a impaciunitoriu. Èra acest'a imbucuratoriul!

Diorile prime a unui annu nou ni resarira adi. Nime insa nu scie ce ascunde elu pre sém'a nòstra in sinu-i intunecosu, fiinduca viitorulu asemàna ceriului fora stele; marginile lui se luminédia crestinului numai prin o radia. radi'a religiunei basate pe acea firma credintia cà „Mân'a lui Ddieu -ni a condusu sòrtea nòstra pana acum, elu ni va purtà grige si de acum nainte.”

De si e in contr'a credintiei, totusi sufletului nostru fòrte-i place a pipai in intunereculu viitorului, ar dorì fòrte se scie nascerea intempariloru, doresce a sei: ce sòrte-lu ascèpta in annu acest'a, dar i-se nimicesce poff'a de nesciinti'a viitorului. —

Cine dintre muritori, pòte scì cumca annu acest'a ce a resaritu asupr'a nòstra, fi va òre annu fericirei sèu alu nefericirei nòstre? Cine ar scì spune, cà òre urmà-ne voru si in annu acest'a fericirile si bucuriele anului trecut? sèu acopere elu sub aripele sale vre-o fatalitate ce are se conturbe si odihn'a sufletului nostru de pana aci?

Mintea cea mai intielèpta se impedece la intrebarea acest'a, si e silita a-si recunòsce nepotinti'a si slabitiunea; si e casi caletoriulu prin pustia in nòptea intunecòsa, sèu ca omulu lipsitu de lumin'a ochiloru, carele nu cùtèza a face singuru nici unu pasiu. Asia e de orbu omulu facia de viitorulu seu, incàtu mintea marginita a omului nu e in stare a strabate arcanale viitorului. Si totusi omulu e indetoratu a pasi inainte, a dà facia cu intemparile nevedite, ba inca si necugetate; la unic'a imbarbare. carea e: *Mân'a lui Ddieu ne a povatiutu sòrtea nòstra pana acum, elu ni va fi purtatoriul de grige si de acum in nainte.*

Audiulu minuniloru lui Cristosu i-a indemnatu pre orbi, — se vina si se sièda langa calea, pre unde mergea Cristosu, sèu d'ora din intemparare s'au aflu ei acolo? nu se tiene de noi; destulu cà au siedintu acolo doi orbi; carii erau in o stare de totu deplorabila si de compatimitu, traindu in nòpțe vecinica; si carii nici o data nu au vedintu lumin'a sòrelui si frumseti'a naturei. Si ce au cerutu ei dela Cristosu? Bunulu celu ne aparatu de

lipsa adeca: deschiderea ochiloru lor, ascultandu-li-se rugatiunea, ei din multiamire au voitu se-i urmeze lui Cristosu. —

Asia de orbi, asia for' de vedere suntemu noi toti facia de viitorulu nostru; si necum se potemu vedè desvalirea intempariloru a unui annu viitoriu, dar' inca si desvalirea minutului viitoriu e secretu naintea nòstra. Si in intunereculu acest'a strigamu „*Miluescene pre noi fiulu lui Davidu, fà, ca se se deschida ochii nostri!*” Dar rugatiunea nòstra este strigare in pustia ce nu se aude de nime, si noi continuàm ca nisee orbi vièti'a nòstra. —

E trista si descuragiatori'a aretarea acest'a, dar e adeverata. Èr fiindcà in totu adeverulu, fia macar càtu de amaru, se afla ceva bunu si mangaitoriu: pentru acea nu ve intristati dèca in diu'a de astadi mi-am luat de tema a vorbirii mele intempararea acest'a. —

Noi suntemu orbi si fora de vedere facia de viitorulu nostru, insa precum vi voi aretà, provedinti'a tocmai in nevederea acest'a si-a gloriificatu intieleptiunea sa. —

La momentu insa pare de unu adeveri' tainicu dar vo rogu se aveti pucina paciintia, ca se ve poteti invinge despre acest'a. „*Cine are urechi de auditu se auda?*”

Precumu siedeu orbii din scriptura langa cale, candu Isusu insocitu de invetiaceii sei se apropià de Ierichon, strigandu din adenculu inimei ca se se indure de densii si cu puterea lui ddieesca se li deschida ochii lor; tocmai asia siedemu noi toti in calea vietii, nesciindu ce va se hotarècea sòrtea asupr'a nòstra: si eschiamamu cu frica. *Dne! indura-te de noi!* fà ca se ni-se deschida ochii nostri, ca se potemu vedè ce acopere timpulu in sinulu seu negru. ce este destinata pentru noi!

Dar' I. C. nici o putere, ba inca nici Ddieirea nu ne implinesce rogarea nòstra, deòrece e contraria cu intieleptiunea sa si cu binele si fericirea nòstra. De ce òre? Pentrucà de amu poté vedè noi in viitoriu fericirile nòstre; nu am avea nici o bucuria, ba ne amu simtì òresi cumva reu, càci atunci ele nu ar avè inaintea nòstra nici unu pretiu. —

Ce omu sermann! Ne amu indatinatu a numi pre acel'a, carele este lipsitu de lumin'a ochiloru sei, si cu dreptulu; fiindca e sinitu a se lipsi de bunulu celu mai dulce si mai scumpu a vietii. Noi insa candu nu potemu vedea in viitorulu nostru, trebuie se ne tienemu de nisee orbi norocosi. Ce cugetati? Dèca ar trage Ddieu in laturi din naintea ochiloru nostri velulu ce acopere secretulu viitorului nostru, si ni-ar aretà ce necasuri ne ascèpta, ce cugetati òre nu vi ar parè reu, cà vi s'a deschisu ochii vostri?

Fora indoièla; pentrucà de a-ti vedè implinirea dorintieloru vòstre, numerulu lungu a dileloru fericite, resplătirea osteneleloru si stim'a fiiloru vostri crescuti cu grige aducenduse de annu acest'a voue; atunci voi nainte a-ti simtì implinirea dulcetiei, pre carea timpulu gradatimu vi-ar fi dat'o si sosindu ele nu ar avè pretiu, càci a-ti

dorî mai multu, ba v'a-ti face nemultiamitori, strigandu: numai atât'a e ce ni-a adusu anulul acest'a? noi le amu sciutu aceste de multu. Nu haru ei blastemu ar fi pentru noi cunoscerea viitoriului nostru, carea numai câtu ne ar face neindestulitori cu sôrtea nôstra. O! I. A. ca se potemu gustâ in vieti'a acést'a bucuria adeverata; ca se potemu trage in pepturile nôstre mirosulu floriloru sadite in cursulu vietii nôstre, ca se potemu apretiui dupa merita darurile dileloru bune; trebue ca asia se vina acele la noi, ca venirea lor se ne fia nôue necunoscuta, nevedindu diorile apropierii lor. — Asia a hotarit'o acést'a bunulu Ddieu si elu a hotaritu cu intieleptiune. —

Cursulu vietii nôstre este incepciati nu numai de intemplaminte imbucuratori, ci si de intemplari triste, vieti'a nôstra nu are carari numai cu flori, ci se estinde si peste carari acoperite de spini. Deci de ar dice Ddieu: *ca se ni se deschida ochii nostri* cu privire la cele spuse, si amu vedea multimea suferintieloru, a doreriloru, morburiloru ce va se ne apese, môrtea iubitoru nostri, petarea renu-melui bunu alu nostru, perderea libertatii sêu dora tocmă a vietii nôstre, cari tôte in decursulu anulul acestui'a o data sêu un'a dupa alt'a ni s'aru intemplâ, — dicu dăca tôte acestea ni le aru descoperi Ddieu nôue ce tredia amara ar fi acést'a pentru noi in anulul acest'a nou.

Intieleptiesce, cu adeveratu intieleptiesce a hotaritu provedinti'a, că se fia ascunse in intunereculu viitoriului suferintiele nôstre fitoru, se nu ni vedemu crucea, carea trebue se o purtamu pe umerile nôstre, ci se mergemu nainte for' frica pe cursulu ce ni este destinatu; gustandu minutele odihnei, culegendu florile bucuriei in sperantia: că Ddieu va indepartâ dilele cele rele dela noi nelasandu a ne ingreoiâ mai multu decâtu ce potemu suferi. —

Cugetulu acel'a, că dăca amu prevedu noi in viitoru, multe lucruri le amu face altcum, amu indepartâ multe rele de la noi, este o sinamagire grozava. Au nu trebue sê se implinêasca aceea, ce a scrisu in cartea sa santa provedinti'a dupa intieleptiunea sa ddieasca? ér dăca morituriulu voiesce a se prinde de rôt'a guvernatori'a a lumii ce se întorce cu celeritate mare, se rapesce de dens'a si se nimicesce fora crutiare. —

Facia cu provedinti'a noi nu avemu alta de a face decâtu a ne aplecă ei, a merge pe acelu drumu ce ni sta inainte, fia acel'a netedu sêu grunduros, plinu de flori sêu spini. —

Dăca nu potemu găsi unde arcanele, viitoriului nostru, căci acést'a nu e generala încâtu noi cunoscemu că presinte e fiulu trecutului, ér viitoriulu e alu amenduror'a. Dia cunoscinti'a acést'a luminatu potemu se deducemu viitoriulu nostru for' ca Ddieu se demande de nou deschiderea ochiloru nostri. —

Tota fapt'a omului din presinte este semintia semănata pentru viitoru; timpulu o resare, si ea aduce rodu după felulu seu. —

Dăca nu ar fi între faptele nôstre si urmarile lor nici o legatura; dăca legatur'a aceea ce este între ele s'ar rumpe in acelu minutu, candu anulul vechiu trece la celu nou, dăca baterea de 12. a ôrei din mediulu noptii ar' nimici cu totulul trecutulu: atunci mai fericitu minutu nu ar potê fi pentru omulu pecatosu, si éra mai nefericitu pentru omulu virtuosu decâtu minutulu ce însêmna môrtea anulul vechiu, si nascerea anulul nou. Pecatosulu si-ar vedu nimicite tôte foradelegile sale, virtuosulu môrte tôte tendintiele lui nobile.

Multamita lui Ddieu, că acést'a nu e asia; vai tie pecatosule! haru si îndurare tie dreptule! fiindcă urmarile faptelor se estindu de pe unu anu pe altulu, adeca din timp in eternitate. Vai tie pecatosule! că do e dreptu aceea, că mediulu noptii e ôr'a spiritelor, e cu nepotin-

tia, ca in nôptea ultima a anulul, se nu se arete naintea sufletului teu memori'a pecatelor facute, si de si voiesce omulu a o inecâ aceea in desfrenare sêu beutura; totusi pecatale i-se arata in chipu grozavu in deminêti'a prima a anulul nou. —

Au nu se arêta naintea sufletului teu faptele tale cele rele in form'a unui spirit? de si acelea in anulul trecut le ai potutu astupâ cu intielepciunea sierpelui se nu le ajunga pedeps'a meritata; totusi acelea in anulul acest'a mai alunecandu o data nu vor scapâ de justitie nepedepsite. Ôre nu e credibilu cumca tiraniele si insielatiunile tale din anulul trecut sê se descopera in anulul acestu nou? Ôre nu e credibilu, cumca cleveituriulu, conturbatoriulu de linisce si pace, derimatoriulu de fericirea casnica, carele de-s le a continuatu in anulul trecut for' pedepsa estutimpu, descoperinduse si va luâ pedeps'a meritata? Ôre nu e credibilu? dar' ce se mergu mai de parte, căci ar trebui se anumeru unu numeru mare a pecatelor, si fia care se-lu finescu cu aceea, că fric'a descoperirii conturba pre pecatosu, si deminêti'a prima a anulul nou, numai de aceea resare asupr'a lui, ca se-i renouêasca musttrarea consciintiei facendui nefericirea mai simtita. —

Haru si salute dreptului! pre carele deminêti'a prima a anulul nou ilu gasesce leganduse in acca mangaere dulce, cumca elu a fostu credintiosu intru implinirea detorintieloru lui incredintiate. Cătu suntema de linisciti in consciinti'a sufletului, că noi in diregatori'a nôstra ne amu pastratu credinti'a, amu aretatu sirguintia si dreptate. —

Cătu de tare ne mangaiamu, că noi amu fostu schiopiloru piciore, ér orbiloru lumina ochiloru; si necum amu opritu unde amu potutu miseri'a, ci ne amu nisuitu din respoteri spre inaintarea binelui comunu. Ce satisfacere că noi sub greomentulu suferintieloru nu ni amu perdutu credinti'a in Ddieu. —

I. A. urmarile faptelor vôtore din anulul trecut se estindu si peste acestu nou, impartindu-vi sêu haru sêu blastemu, asia precum acelea au fostu sêu bune seu rele. —

Spuneti-mi pentru ce a-ti pofit, ca Ddieu se faca acuma minune cu noi prin deschiderea ochiloru nostri, deôrece acelea le scinu fiindu ele documentate prin intemplarile trecute a lor mii de ani? Acést'a ar fi lucru de prisosu, căci precum disei presintele fiindu fiulu trecutului ér viitoriulu a amenduror'a, mai că potemu cu tóta siguritatea deduce viitoriulu nostru. —

Cugetu ce voiti a dice. Acea că sunt casuri candu nu ni potemu sci presintele din trecut, candu suntemu pedepsiti pe langa tóta nevinovati'a nôstra, suntemu calumniati pe langa tóta onestitatea nôstra, ne luptamu cu seraci'a pe langa tóta sirguinti'a nôstra. —

Edreptu, insa nici aici nu e provedinti'a neprêmărita. —

Cine n'a lasatu se trêca neobservate intemplarile lumii, acel'a cu abuna sêma a devenitu la esperinti'a aceea, cumca sôrtea pamentêasca a omului nu e totu deun'a conforma cu meritele lui. Sunt ômeni, carii dupa trecutulu lor ar fi meritati spre bogatia si recompensare, si totusi seraci'a si condamnarea a fostu partea vietii lor: pana candu cei nemeritati sunt bogati si cinstiti de toti.

Potemu cunoscê ômeni, carii pentru sustinerea unei familii grele, lucra cu credintia si sirguintia; traiescu moderatu si cu trezvia, si totusi judecatoriulu dadatoriulu de vieti'a, timpuriu tramite asupr'a loru morburu indelungate si grele, ba tocmă si môrte, lasandu-ii pre ai sei de nisce orfani tristi: pana candu trendavii, perdiatoriulu de vêra, betivii si desfranatii, caror'a nimene nu-li trage nici unu folosu sunt sanitosi si traiescu multu. —

I. A. ôre suntemu noi asigurati despre aceea, că noi carii amu negociatu, credintiosu cu talentulu nôua incredintiatu, vomu fi scutiti, de ori ce neplacere in anulul ace-

st'a? O're potemu noi calculă intemplantintele acelea triste cari trebuie pestrecute de noi in anulul acest'a? —

Nu! nici decum nu! fiindca celu ce astadi se bucura de dragostea si de stim'a comuna mai nainte de ce ar decurge anulul acest'a, pôte se fia obiectu de risu tuturo-ru. Se pôte intemplă, că celu ce astadi e intregu si sanitosu, pana la sosirea primei dile de primavêra se fia dusu si elu si famili'a lui de pe faci'a pamentului. —

Tôte acestea se potu intemplă, dar nu pe ne sciute, nici din intemplare; ci din guvernarea intielépta a Atotuputernicului, carele ne iubesc. — Fericirea nôstra stă in credinti'a nôstra, ér pe langa credintia ca se ne sci-mu viitoriulu nu avemu lipsa de deschiderea ochiloru nôstri. —

Fiindcă, ajungane bucuria ori necadiu, fericire ori nefericire, fia-ne dilele asia de fericite câtu inim'a nôstra se guste totu multiemire, séu asia de triste câtu sub greomentulu loru ea sê se franga, credinti'a: că sôrtea nôstra este in man'a lui Ddieu ne face se fimu linistiti, sciindu că ce elu face sunt facute intieleptiesce. —

Fulgerile mergu pe acelu drumu, ce li este aretatu de man'a lui Ddieu, ér blastematiele si tiraniele ômeniloru numai pana atunci si acolo-si continua lucrarea loru pana candu si unde Ddieu le lasa. — Insielatiunile ômeniloru, cari se imbraca in piei de miel, din voi'a lui Ddieu spre acelu scopu se facu, ca se indemne pre altii la credintia, aretandule cum trebuie sê se padiésca.

Deci dara tôte câte vinu dela Ddieu fia acelea câtu de amare sunt bune, fiindca sunt spre inaintarea binelui si a fericirei nôstre. —

Se ne lasamu dara si in anulul acest'a sôrtea nôstra in man'a lui Ddieu, elu cu buna sêma va indreptă spre bine căile nôstre, căci a promis: „că precumu se indura tat'a de fiii sei, asia se indura si elu de aceia, carii se temu de elu si pazescu poruncile lui. —

Éra déca suflarea rece a mortii ar stange faci'a vietii nôstre, câtu nu amu ajunge diu'a de pre urma a anulul acestui'a, o I. A. acest'a ar fi fôrte tristu pentru noi, si nici nu atât'a pentru noi câtu pentru famili'a nôstra, carea ar remanea orfana si fora spriginitori. — Insa nôue nu ni este iertatu a ne teme de môrte. Căci ce e viét'i'a pre pamentu? Nemieu alta decâtu o caletoria ostentóre. S. scriptura asêmana viét'i'a acest'a cu flôrea ce demanét'i'a infloresce, ér sér'a se usca. —

Apoi dupa astfelu da viét'ia se ne para reu, lasand'o aici pe pamentu?

Asia e, ar trebui se ne para reu dupa viét'i'a acest'a trecatóre, déca sôrtea omulu creatu dupa chipulu si asemenarea lui Ddieu ar fi intocmita asia ca dupa môrtea lui nici loculu seu se nu-lu mai cunósca. Da! déca din colo de mormentu nu ar avea nemieu de asteptatu si speratu. —

Insa deschideti numai cartea mare a vietii, „evangeli'a“, si ve-ti gasi pe fia care frundia a ei promisiunea si adeverirea, cumca omulu traiesce si dupa môrte, si urmarea fapteloru lui 'lu petrece si dupa môrte, căci dice Isusu „*va veni ôr'a candu toti cei ce sunt in mormenturi voru audî cuventulu lui Ddieu, si voru invie cei ce au facutu bine intru invierea vietii éra cei ce au facutu reu intru invierea judecatii.*“

Insa nu diceti că tocmai din acestu punctu de vedere ar fi bine se ni se deschida ochii nôstri, ca sê potemu vedé in viitoriulu nostru, deôrece sciindu noi că in decursulu anulul acestui'a trebuie se ne aretamu inaintea dreptului judecatoriu, ne-amu indreptă viét'i'a asia. câtu fora frica se potemu stă naintea lui.

Misera scudiare! au nŭ ar trebui tocmai atunci sê te pregatesci astfelu candu nu scii ce te ascépta? tocmai ne-

sciinti'a acest'a ar trebui sê te indemne la urmarirea regulei: „*asia traiesce, ca si candu in tôta diu'a ai mori, asia lucra ca si cum ai traî in eternu.*“

Ce folosu amu avé déca amu scii că in anulul acest'a va trebui se murimu? Eu baremu nu credu că amu avé vre unu folosu, pentru că omulu care-si iubesc viét'i'a nu ar mai lucră nimieu ci aru traî in lenevire, altulu ar lucră peste mesura multu ca se póta aduná ceva familiei sale ce ar remané orfana, si cu acest'a si-ar grabi môrtea éra altulu ar petrece timpulu totu in rugaciune. Dara asia ne rugamu si lucramu ca ômeni, implinimu lucrurile si cele trupesci si ne deprindemu si cu cele sufletesci. —

I. C. Cu acest'a cuventare amu voitu a deschide anulul 1874. Acestea adeveruri, cari potu se ve intimpine pre voi in decurgerea anulul acestui'a vi le amu pusu naintea ochiloru, că din trensele se trageți folosu pentru voi.

Dupa acestea nu mi-a remasu alta decâtu: ca servulu lui Ddieu, se ceru binecuventarea lui Ddieu asupr'a vóstra pe anulul acest'a. In fine ca si eu se-mi esprimu gratularea mea pastorală.

Cuvintele mele pastorale sunt pucine si se cuprindu in urmatórele:

Ddieu se vi ajute, ca in decursulu anulul acestui'a se fiti scutiti de rele si necasuri. Dee Ddieu ca si voi iubitoru mei se ve aprindeti de acelu doru si dragoste a biserice si a natiunei nôstre iubite, care o au avut'o strabunii vostri in pepturile loru.

Dee Ddieu, ca in decursulu anulul acestui'a, se fiti partasi de mai multu moralu crestinescu, folosindu totu timpulu se nisuiti a iubi pre de aprópele vostru ca si pre voi insive, crutiandu, se crutiati averea vóstra si a deaprópelui vostru, si se nu o imprasciati din manile vóstre in manile strainiloru.

Dee cerulu, ca sê se salasluésca in casele vóstre bucuri'a, sanetatea, pacea si viét'ia indelungata, fiindu anulul acest'a pentru voi anulul darului si alu fericirei.

Dee Ddieu, ca cel'a ce dintre voi este chiamatu a face judecata, se fia insuflatu de duhulu smereniei si a dreptatii, éra cei ce sunt chiamati la ascultare se o faca acea de voia si fara sila.

Fia ca diu'a de astadi se fia diu'a renascerii a crestiniiloru nôstri spre o viét'ia mai buna, si iubire sincera, a biserice si a natiunei nôstre.

Si acuma Ddieule Atotuputernice, cel'a ce ai caletoritu cu servulu teu Iacobi si Iosifu padindu-ii pre densii de tôte relele, — caletoresce acuma cu noi dimpreuna luminandu mintea nôstra spre a poté fi implinitori porunciloru tale, ca prin trensele se ne facemu partasi imperatiei tale cei ceresci. Aminu!

Ioannu Istinu
presbiteru.

Afacerile Delegatiunei congresuale romane in caus'a despartirei ierarchice a credintiosiloru din comunele mestecate.

Se apropie anulul de candu Delegatiunea nôstra congresuala in prim'a sa siedintia tienuta la Aradu in 5/17 Februaru 1873 a deliberatu tôte actele comisionali despre pertractarile efeptuite in unele comune mestecate.

Protocolulu despre aceea siedintia delegatională — dupa cum s'a publicatu la timpulu seu si in pretiuit'a „Lumina“ inca atunci de locu, s'a comunicatu Delegatiunei congresuale serbe la Carlovétin cu recercaro si spre acelu scopu: ca conformu punctului XVI. alu invoicei normative, si ea — Delegtiunea serba, se procêda asemené, adeca se censuredie actele comisionali si pronun-ciandu-se asupr'a loru, se comunice rezultatulu Delegatiunei nôstre, ca apoi impacatiunile de despartire ale respectiveloru comuno aprobate reciprocamente sê se si póta esecutá finalminte.

Era cu privire la acelea comune, unde despartirea pe calea impacatiunii amice n'a succedut: Delegatiunea congresuala serba a fostu recercata, ca se-si deo convoirea pentru petitiunare la Maestatea Sa, spre a delega *Tribunalulu regescu din Pest'a, pentru deliberarea proceselor*, in sensulu punctului XX. alu cunoscentei Invoiei carlovetiene.

Cestiunea acést'a insa la *Carlovetiu* nici pana astadi nu e resolvida, — fiindu-că precum se afirma de acolo Delegatiunea congresuala serba din caus'a desarangerii trebiloru ierarhice si a starii esceptionale facia de congresu, nici o data nu s'a intrunitu, séu coadunatu spre acestu scopul.

Intr'aceea, — comisiunile delegationali miste la continuele steruintie si intetiri ale Delegatiunei nóstre congresuale si chiar la intrevinerea din partea Ministeriului reg. ung. de culta, si-au continuatu si asia dicendu terminatu operatiunile mai pretutindenea.

Delegatiunea nóstra, parte in conferintie, parte prin presiedintele seu n'a intrelasatu nici unu incidinte ne resolutu, nici o intrebare ne deslegata, si nici o dubietate neclarificata; ea a fostu activa, a lucratu neintreruptu intru interesulu credintiosiloru doriti de ase emancipa odata de sub stepanirea bisericésca straina, incorporandu-se la cea nationala.

Intre capii dieceseloru concerninti, anume între *Episcopi'a serbésca de Versetiu* si între a nóstra romana de *Caransebesiu*, s'au fostu escatu conflicte grave din privintia *jurisdictionei canonice* facia de comunele respective, cari despartindu-se prin impacatiune, se si organisara si incorporara la concerninta diecesa nationala a loru for' d'a mai poté accepta votulu Delegatiunei serbe de la *Carlovetiu*, carea par' că neci nu mai esiste!

Conflictele aceste au ajunsu si la cunoscentia inaltului Ministeriu de culta, si au casionatu Delegatiunei nóstre, dar' mai vertosu presiedintelui si referintelui ei forte multe fatigie, căci acusi, acusi se cereau felu de felu de desluciri, chiarificari si pareri.

Astfelu agendele Delegatiunei nóstre in cestiunea despartirii ierarhice au fostu multifarie; de la complanarea din *Carlovetiu*, adeca dela statorirea principiiloru si inchierea puncteloru de Invoia cu datulu 19. Inniu 1871. pana in diu'a de astadi, au intratu si s'au deliberatu finalminte 261 de obiecte esibitionali.

Precum s'a anunciatu la timpulu seu, Escelenti'a Sa parintele Archiepiscopu si Metropolitu alu nostru *Procopiu*, ca presiedinte alu Delegatiunei congresuale romane cu d. d. membri ai delegatiunei *Antoniu de Mocioni* si *Vincentiu Babesiu*, tienu ultim'a siedintia in *Buda-pest'a*, — la 9. si 10. novembre nou a. c. pertractandu si deslegendu 31. de cause mai momentose si urginti. —

Resultatulu acestoru pertractari asisderea s'a comunicatu la *Carlovetiu*, cerendu si solicitandu-se resolvirea loru si de acolo, — insa ér for de resultatu séu macar vre unu respunsu!

Traganagera din partea Delegatiunei congresuale serbe de la *Carlovetiu* nepotendu-se suferi mai multu for' de a *imulti si mari necesurile credintiosiloru nostri romani din respectivele comune mestecate*, mai vertosu ale celoru cari sunt avisate la procesu, si cari intetiescu cu nedumerire inceperea proceseloru: a indemnata pre Escelenti'a Sa parintele Metropolitu presiedinte, cu pre d. d. membri ai sub delegatiunei: ca se recurga la Ministeriulu de culta, cerendu-i intrevinerea intru finalisarea acestei cestiuni.

Pasii facuti in caus'a acést'a n'au ramasu for' resultatu de-orece inaltu acelasu Ministeriu prin Rescriptulu de datulu 23 novembre a. c. Nr. 24. 511. notificandu Escelentiei Sale parintelui Archiepiscopu si Metropolitu alu nostru *Procopiu*, provocarea categorica catra Dlu Administratoru alu Patriarchatulu serbescu din *Carlovetiu*, *Nicanor Gruica*, a cerutu ca se-i substerna Delegatiunea nóstra congresuala pana la finea anului curinte trei conspecte detaiate, si a nume:

1. Despre acelea comune mestecate: unde pertractarea de despartire s'a *efectuatu*, respective unde impacatiunea amica a succedut;

2. despre acelea comune: unde pertractarea s'a ordonatu si inceputu; dar inca nu s'a terminatu, — aretandu caus'a ce impedeaca efectuarea;

3. despre acelea comune unde impacatiunea s'a incercatu, dar' nesuccediundu cestiunea de despartire, are d'a fi deliberata prin procesu la judetiulu delegandu de Maestatea Sa:

Conspectele aceste facendu-se din actele concerninti ale comisiuniloru delegationali, — pe langa comitiva s'au si subternutu inaltului Ministeriu; si fiindu că ele sunt de interesu pentru respectivii credintiosi romani ai nóstri: éta se punemu la vederea stimabiloru lectori ai „*Luminei*“:

I. Cele amintite sub 1 sunt urmatóriele comune:

Numele comunelor	Datulu pertractarei	Numerulu credintiosiloru		Eparchia concuinta	Observare
		romani	serbi		
1. <i>Vlaicovetiu</i> .	22. Novem. 1871.	1001	217	Versetiu	In tote aceste comune romani s'au despartitu si incorporatu deja la Metropolia nationala.
2. <i>Iamulu micu</i> .	23. Maiu. 1872.	636	227	Caransebesiu	
3. <i>Butinu</i> .	24. Maiu.	169	26	"	In tote aceste comune romani s'au despartitu si incorporatu deja la Metropolia nationala.
4. <i>Dent'a</i> .	19. Inniu.	1106	958	Aradu	
5. <i>Gutulu micu</i> .	"	538	106	Versetiu	In tote aceste comune romani s'au despartitu si incorporatu deja la Metropolia nationala.
6. <i>Checea romana</i> .	30. Iuliu.	1964	488	Caransebesiu	
7. <i>Satulu nou</i> .	19. 20. Sept.	5131	1193	Aradu	In tote aceste comune romani s'au despartitu si incorporatu deja la Metropolia nationala.
8. <i>Dolove</i> .	21. 22. "	4013	1555	Versetiu	
9. <i>Albanari</i> .	23. 24. "	2357	1263	"	In tote aceste comune romani s'au despartitu si incorporatu deja la Metropolia nationala.
10. <i>Mramorac</i> .	25. 26. "	2161	1102	Aradu	
11. <i>Monostoru</i> .	15. Octovr.	1456	922	Temisior'a	In tote aceste comune romani s'au despartitu si incorporatu deja la Metropolia nationala.
12. <i>Nadla u</i> .	26. 27. "	2543	202	"	
13. <i>Pecia romana</i> .	28. 29. "	5102	244	Temisior'a	In tote aceste comune romani s'au despartitu si incorporatu deja la Metropolia nationala.
14. <i>Tornea</i> .	30. Novemb.	472	459	"	
15. <i>Foeni</i> .	18. Novemb.	1601	523	Aradu	In tote aceste comune romani s'au despartitu si incorporatu deja la Metropolia nationala.
16. <i>Tolvadi'a</i> .	16. Novemb.	1018	380	Temisior'a	
17. <i>Marcovetiu</i> .	17. Martiu. 1873.	716	100	Versetiu	In tote aceste comune romani s'au despartitu si incorporatu deja la Metropolia nationala.
18. <i>Labuc'a</i> .	1. 2. Augustu.	1107	402	"	
19. <i>Cubinu</i> .	6. Augustu.	1016	1983	Caransebesiu	In tote aceste comune romani s'au despartitu si incorporatu deja la Metropolia nationala.
20. <i>Naidasiu</i> .	10. 11. "	2086	86	"	
21. <i>Orsiu a vechia</i> .	22. 23. Octom.	557	68	Aradu	In tote aceste comune romani s'au despartitu si incorporatu deja la Metropolia nationala.
22. <i>Cianadulu serbescu</i> .	"	1192	1740	Temisior'a	
Sum'a.	"	37,482	14,244	Aradu	Ar se dica: pana acuma s'au despartitu de catra 37,482, romani. 14,244, serbi.

II.

Cele amintite din conspectulu sub 2 sunt urmatóriele comune:

1. *Panciov'a*, in dieces'a *Versetiului*, serbésca.
2. *Iasenov'a*, " " " "
3. *Parti'a*, " " *Temisioarei* "
4. *Herneacov'a*, " " " "
5. *Ecic'a*, " " *Aradului romana*.

Ca de cauza a neefectuarei pertractatiunii cu privire la *Iasenov'a*, s'a aretatu delasarea adeca neconducerea si neluminarea credintiosiloru romani cari nici nu s'au infatisiatu naintea comisiuniloru delegationali ér la celea lalte patru comune comisiunea delegationala serba n'a voitu se ésa la faci'a locului.

III.

Comunele in cari comisiunile au tienutu pertractare for' de a succede impacatiunea, sunt urmatóriele:

1. *Fenlacu*, sub dieces'a serbésca a *Temisioarei*.
2. *Fabricu-Temisior'a*, " " "
3. *Satu-Chinezu*, " " "
4. *Becichereculu micu*, " " "
5. *Mchala*, " " "
6. *Ciacov'a*, " " "
7. *San. Nicolaulu mare*, " " "
8. *St. Andreiu*, " " "
9. *Saravol'a*, " " "
10. *Margit'a-mare*, " " "
11. *Dobriti'a*, " " *Versetiului*.
12. *Pojeni'a*, " " "
13. *Cianadulu ungurescu*, " romana a *Aradului*,

pentru ale caror'a cauza s'a astornutu rogarea inaltului Ministeriu: ca si fora de votulu Delegatiunei congresuale serba, se binevoéca a face propunere si a mediloci la locul preinaltu delegatiunii Tribunalulu regescu din *Bud'a-pest'a* -- fiindu biotii romani ai nostri espusi si mai la grele necesuri si cumplite asupriri din partea inversiunatorulu preoti serbesci, — pentru că au cerutu despartirea. —

Din acestu reportu onorabilulu publicu si mai vertosu credintiosii nostri din respectivele comune mestecate se voru convinge: că Delegatiunea esmisa de Congresulu nostru nationalu bisericescu, si-a implinitu missiunea; romanendu acum'a finalizarea cestiunei in bunavointi'a si chipzuirea Ministeriului reg. ung. de cultu si instructiune publica. —

Comisiunea speciale a delegatiunei noastre congresuale e avisata si ascepta in totu momentulu a-si continuá operatiunile in comunele amintite sub II numai deca s'ar delaturá pedecile opuse. —

Epărchiele nostre romane, si mai vertosu a Caransebesiului au cascigatu mai multe mii de credintiosi din comunele mestecate amintite sub I; avendu acei credintiosi deplin'a mangaere că s'au vediutu odata emancipati de sub stepanirea bisericesca straina, incorporandu-se la cea rudita nationala a loru!

Acum'a ar fi numai de doritu inca, ca respectivii membri ai comisiunei esmise de sinódele nostre eparchiali extraordinarie, sè se coadune spre a se consultá si a face propunerile prossimeloru sinóde eparchiali in cestiunea importanta a *Manastiriloru* din care noi romanii avemu se ni pretendemu, revindicamu si validitamu partea ce ni compete, dupa dreptate si ecuitate!

Aradu, 13. Decembre 1873.

Petru Petroviciu.

LA

serbatórea taierei impregiuru (sèu anulu nou.)

„Si s'au intorsu pastorii, marindu si laudandu pro Dumnedieu de tóte, ce le audise si vediuse, precum se disese loru.“

Luc'a Cap. 2. versu 20.

Aceste sunt cuvintele santului evangelistu Luc'a. Dupa trecerea a loru optu dile de la nascerea Mantuitoriului, s'au intorsu pastorii, carii grabeau se-si duca omagiele loru noulu nascutu pruncu, tramisu de tatalu a totu tietoriulu.

Tramisu a fostu elu de tatalu ca se ne mantuiésca de vecinic'a sclavie, tramisu-l'a pe unulu iubitu fiu alu seu, ca se scape omenimea de suferintiele la cari ajunsesc.

Mantuitoriulu nostru Is. Cr. a primitu pe sine trupu omenescu, ca se arete prin esemple vii omenimei umilinti'a catra parintele celu cerescu si celu tramisese, ca astufeliu se urmamu si noi obedientiei, carei s'a supusu Mantuitoriului nostru.

Diu'a taierei impregiuru, n'a fostu altu ceva, decâtu supunerea Mantuitoriului nostru ca omu, legiloru acelor'a, care erau pe atunci in vigóre, si caror'a trebue fia care dintre ómeni sè se supuna si asculte. Vedemu, că domnulu nostru Is. Cr. nu a venit pre pamentu, ca se impuna puteriloru omenesci, căci de si ar fi potutu ca Dumnedieu se incungiure tóte suferintiele, totusi elu ca si omu in o persóna se supuse tuturor ascultariloru si porunciloru omenesci.

Taierea impregiuru, dupa legea vechia a fostu taina prin care noulu nascutu s'a curatitu de pecatu, elu s'a nascutu ca omu, a trebuitu dar sè se supuna tuturor porunciloru omenesci. Acest'a supunere inse n'a facut'o pentru sine, căci elu ca Dumnedieu potea sè indepărteze dela sine tóte suferintiele omenesci. Elu s'a nascutu numai ca sè ne mantuiésca pre noi de n'anc'a si suferintiele vecinice.

Noi asemenea trebue sè ne supunemu tuturor legiloru, sustatatorie cu atât'a mai vertosu, căci unulu iubitu fiulu lui Dumnedieu, carele fù tramisu pe pamentu, unde cu rebdare a suportatu necesurile, pana in urma si torturile lumesci. —

Adi serbamu diu'a anului nou. — Da! amu ajunsu anulu nou, avemu sè ne bucuramu in trensulu, multiemindu tatalui cerescu, care ni-a datu putere si viétia alu si ajunge in pace si sanitosi. Căci de vomu privi in trecutu, de ne vomu aduce aminte de dilele anului vechiu, ne vomu aduce aminte de multe probe a provedintiei, va trebui se strigamu: „Mare esti dómne, si minunate sunt lucrarile tale, căci tóte intru intieptiune le ai facutu.“

Suferintiele si fasele, prin cari amu trecutu in anulu vechiu, au sburatu, ele sunt suplinite de mangaierea si speranti'a ce nutresce fia care crestinu, in credinti'a adevarata a religiunei.

Anulu vechiu a trecutu, a sburatu si numai este; in decursulu lui — multi dintre noi n'au gustatu altu ceva, decâtu intristari si dureri nesuportabile. Au remasu multi despoiatu de rude-

nii ba chiar si de parinti. Anulu trecutu rapì din sinulu bisericeii nostre pro celu mai mare barbatu alu ei, pre nemoritoriulu metropolitu Andreiu Siagun'a.

Mangaiere si dile mai bine asteptamu de la anulu nou care astadi si incepù cursulu. Va reversá elu óre asupr'a nostra binefacerile, ce asteptamù? este secretulu lui pana atunci noi traimu in sperantie bune, cari — ceriulu dee — sè le vedemu realizate pe deplinu in decursulu anului nou; ca asia cu dreptu se-lu potemu numi anu fericitu!

Urosiu Ioanoviciu
clericu de ann II.

La

anulu nou 1874.

Dedicatiune societatei de lectura a clericiloru romanì gr. or. din Aradu.

Unu anu trecù din viétia, ér' urm'a-i ne remane,
Si-oru trece inca altii, — in cari noi n'om trai!
Dar' densii stau totu gat'a, junéti'a se ne-o îngâne,
Multimea loru ne spune: „crestine vei mori“!

Unu anu adi espiréza si altulu ne saluta,
Pre densulu cu placere adi toti lu-salutamu.
Scimu bine: că cu densulu viétia ni se scurta
Dar' totusi cu amóre noi toti ne gratulamu

Astfeliu e omulu Dómne! astfeliu a sa dorintia
Er cugetarea—i este unu caosù nepetrunsu,
Ce adi doresce, mane combate in violentia,
Pucinu adi ce-i se pare, e mane chiar' de ajunsu.

Se nasce omu 'n lege, credinti'a 'lu adapa
Si tinde mangaere la celu-ce a retacitu,
Dreptatea e lumin'a, ce calca i-o areta
De care a lui gresiele pururea l'a feritu.

Se nasce omu 'n lege, si legea n'o pastreza
Ma lucra totu in contr'a-i cu unu zelu neimpecatu. —
Si candu la a sa morire spiritui espiréza
Cu mare resignare cunósce alu seu pecatu!

Se nasce omu 'n lege amórea 'lu conduce
Pe a vietii căi spinóse, pe acestu chinu pamentescu
Din a le sale fapto, fiintia-i viu strelice
Si viétia-i este radia din sórele cerescu.

Vedeti! in asta lume contrastele sunt multe
Pamentulu ér' inghite ce elu a resaritu!
Er' timpulu ne testéza cele 'n ani petrecute
Macar că anii 'n sine de multa au si peritu.

Unu anu din viétia nostra trecù ca si o visare
Si altulu ne sosesce, si noi 'lu salutamu,
Ori bine, ori ce rele va-aduce: 'n resignare
Primimu o Dómne sante si in Tine toti speramù!

Credinti'a ne adapa cu o dulce mangaere,
Noi toti for' neci o frica privimu in viitoriu. —
Adi anulu nou viedie! si multa 'mbelsiugare
Trimite-ni nóue o sante Creatoriu

Viétia for' lucrare e unu somnu, o grea visare
Unu somnu de amortire, din care nu ne tredimu!
Unu anu e unu siru de dile, si diu'a i spre lucrare
Lucrandu cu barbatia pre Domnulu lu marimu!

Viétia este scurta, ér' dilele trecu iute
Si for' de amanare pasimu catra mormentu,
Auror'a candu apare, murgitul pe intreente
Cu vela de intunecime se asiédia pe pamentu.

Er Tu parinte bunu pre noi cari cu-umilire
Rogamu a Ta indurare si darulu Teu pré santu,
Pazescene stepane de orb'a retacire;
Căci Tu esti bunu si mare in ceru si pre pamentu!

Si acum anu nou pasiesce in vieti'a năstra dara!
Croasce alta cale pe carea se pasimu,
Se 'n cete-asta dorere, dorere pră amara
Si in bun'a indestulire cu toti se vietuimu!

Atunci cu bucuria, la a năstra despartire
Ti-om dico „*Adio ferice*“ in veci nu te-om uită,
Si in sinulu omenimei pastrezi o suvenir —
Noi cugetandu la tine, — *pre Domnulu vom laudă.*

Aradu, in 1 Ianuariu v. 1874.

Alessandru Petroviciu.
clericu de cursulu II.

Chelmacu, 21 Decemvre 1873.

Préonorate Domnule Redactoru!

Rogu Préonorate Dle Redactoru a primi in colănele „*diu-ariului Lumin'a*“ modestele mele reflexiuni la articlii aparuti in Nrii 55 si 74.

Dnii V. Mangra si Cior'a aducu la cunoscinti'a on. publicu cetitoriu in Nrii sus amintiti, cumca „a dău'a alegere a preotiloru e anticanonica si neconstitutionala.“

Dlu Djm. Pop'a in articolulu seu din Nr. 58. raspunde primului D. corespondinte, argumentandu cu dovedi contrariulu; si adeca: cumca „a dău'a alegere a preotiloru e tocmai canonica.“ Responsulu acest'a peste totu 'lu privescu de alu meu, consimtindu intru tôte cu Dlu.

Sub constitutiunea bisericesca intielegu aceea spresiune, acelu dreptu, ca toti membrii aceiasi biserici, precum preotimea, asia, si turm'a pastoriei sale incredintiata sê se bucuru de asemenea, drepturi, favoruri si remuneratiuni; aceea de dupa aptitudinea sa, ér' acest'a de dupa dreptulu sôd, sê fia in drépta judecata luat.

Déca acuma unu tineru, de curendu santitu numai ca se intre in catalogulu clerului, e hirotonitu pe un'a dintre parochiile mai slabe, — de si a avutu calitatile de a ocupa un'a dintre cele de frunte; — sê fia silitu dupa opiniunea Dlu Corespondinti a remanê acolo pentru totdeun'a? Dupa modest'a mea parere acest'a dejudecare nu se potrivește cu cuventulu Constitutiune.

Doparte sê fia dela mine cuventele exprimate: specula si gesieftu; — dar trairu astadi in secululu desvoltarii si alu luminarii, cele intelectuale trebue se premérge celor materiale pe tôte intempleru, in sa pe langa tôte, déca n'avemu materialu, nu potemu, sêu fôrte greu castigă cele intelectuale, prin urmare déca dela preotime se cere activitate si calificatiune, se recere se aiba si subsistintia, amesuratu chiamarii si responsabilitatii sale.

Pana candu se va dotă preotimea, ameliorarea sortii unor'a sa facutu, si face prin mutarea dela o parochia mai slaba, la alt'a mai buna. Parintii spesédia sume enorme pentru studiarea prunciloru sei, acuma déca vre-unu clericu casualminte e aplicatu la o parochia slaba, sê fia osenditu a remanê acolo in perpetuu; pe unulu ca acel'a pe langa tôte sciinti'a si moral'a lui, l'am face imposibilu de a esiste si cresce pruncii sei nici macar in aceeași mesura, in carea a fostu respectivulu crescutu.

De mi-s'ar pune intrebarea din partea vreunui on. cetitoriu, pentrue se hirotonesce unu tineru cu calitati bune pe vr'o un'a dintre parochiile cele mai slabe?

Responsulu e gat'a: Tinerii nostri in mare parte sunt seraci. Cu ajutoriulu conditiuniloru studiédia cele 8. clase gim. si teologi'a; candu e gat'a, — ne avendu parochia — e silitu a se aplică cîte 4—5. ani langa vr'unu notariu, avocatulu sêu la careva pretura de scrietoriu, mai apoi disgustandu-se de ocupatiunile acelea, nisuesce intr'acolo, pentru a-si ajunge scopulu, spre carele s'a preparatu, acuma déca nu sunt parochii vacante dintre cele mai de frunte de ocupatu; cum sunt: B. Comlosiu, Iadaniu, Giul'a, Pecic'a, Pesacu, Fenlacu, Foeni etc. au nu se admite la alegerea sa de preotu si la parochiile cele mai slabe? Si déca e alesu, sê fia condamnatu a-si consacrá vieti'a sa acolo pentru totdeuna?

Modest'a mea parere e, ca precum preotii asia si clericii — fôră distingere de dupa studiile lor pregatitoare si calificatiunea lor, sê fia promovati la parochiile bune de medilocu si slabe, — si apoi atunci pottimu constitutiune adevaratu bisericesca.

Altecu venerabilulu Sinodu eparchialu si Préonoratulu Consistoriu diecesanu, ca foruri competente vor sci asupra cestiunei de sub intrebare, in interesulu comunu, si alu dreptatiloru timpulu seu a dejudeca.

Petru Biberea,
preotu.

De langa Pomezou, Decem. 1873.

Domnule Redactoru!

In dilele aceste, candu prelangu unu ôresicare indiferentismu ce bantue societatea năstra mai suntemu amenintati si de o fôrmete inspaimentătoare, trebue se apretuimu multu nesuintiele si energi'a acelor inspectori ai nostri, cari in butulu, tuturor pe-decilor nu descuragêza, ci inca cu mai multu zelu staruiescu pentru infintiarea scoliloru confesionale, si inbunatatirea salariiloru invetiatorescu.

Protopresbiteratulu Pomezoului asia dicendu este celu mai slabu in totu districtulu consistoriulu oradanu; totusi in privinti'a scoliloru, elu stă in *loculu primu*. Nu me landu candu afirmu acest'a, caci o spune insasi realitate, o spun scolile năue, ce conformu legiloru instructiunei publice, s'au ridicatu de a rondulu in tôte comunele năstre. Lucrulu este dara prea evidentu, ca unde in fruntea trebilor stau barbati energiosi, condusi numai de binele poporulu, acolo tôte dispușetiunile salutarie se pôtu efeptu, desi la pasulu din taiu poporulu ar' fi nepasatoriu.

Domnulu protopopu si inspectoru alu nostru *Elie Mog'a*, merita in privinti'a acest'a recunoscinti'a tuturor Elu a facutu in inspectoratulu seu totu ce a potutu, fôră se fia pretinsu nici macar rebonificarea speselor de calatoria, numai sê-si implinêsa chiamarea ca inspectoru si de odata se scutêsa si scolile de amenintiarile guvernului. Au staruit de astadi in tôte comunele din inspectoratulu seu sunt scoli năue, ma si in acele comune unde pana acuma n'au fostu scoli de candu e lumea; au ridicatu salariulu invetiatorescu in cele mai multe locuri.

Candu am accentuatu faptele Dlu inspectoru Mog'a, n'am facut'o ca se invinuescu pre alti inspectori, pôte mai pucinu punctuali ci pentru ca si ei se faca asemenea, fiindu convinsi ca de-si uestelele lor se paru neremunerate, totusi natiunea romana, biserica năstra, nu le vor lasă neremunerate nici odata, celu *pucinu memori'a lor* o voru pastră intre suvenirile cele mai dulci!

Intru adeveru in unele locuri nu multu sporu se pôte face cu bun'a. Acolo inspectorulu trebue sê se folosêsa de positi'a sa. Guvernulu tierii a datu indrumatiune tuturor autoritatiloru politice, ca oficiiloru bisericescu se li tinda mana de ajutoriu in totu loculu unde lips'a se invederêza; deci inspectorele confesionale la casurile oculte trebue se lu cêra cu intetire. Trebue in sa se marturisescu ca in multe cercuri pretoriale, inspectori nostri nu capeta spriginulu trebuintiosu pentru efeptuirea dispușetiuniloru referitôrie la scoli, si spre mahnirea năstra, intre aceste sunt togmă cercurile a caror pretori sunt *romani*, sêu se dau de romani. In cerculu nostru, unde pretorele si sub pretorele sunt unguri, la recercarea inspectorelui sunt gat'a spre dispușetiune totudeun'a, nu numai ci si pana aci au datu sucursulu lor la tôte ocaziunile candu au fostu recercati.

Ar fi de doritu ca inspectori nostri, cari sunt desconsiderati de câtra potestatile civile se faca aretare la locurile competente despre conduit'a acelor ampoiati, cari desconsidera chiar legea de instructiune.

Asiu avea se vorbescu preste totu despre scolile năstre din Bihari'a, dar acest'a mi-o rezervu pe alta ocaziune, sperandu ca pana atunci lucrurile se vor întôrce mai spre bine, ca se potu scriă ceva imbucuratori.

P. M.

Celu mai frumosu monumentu de preste Milcovu a Santiloru Trei Ierarchi din Iassi.

Dintre tôte lucrurile ce atrage mai cu deosebire attentionea visitatoriloru in acestu orasiu, loculu primu ilu ocupa edificulu biserice, Santiloru Trei Ierarchi, care e totulu arta in sculptura aprôpe mai precum este cea dela curtea de Argesiu, stilu goticu si bisantin, capu de opera cu multa maiestria arhitectuica si cu multa stralucire, fiindu ca pre cum se vede si reliefurile par' ca areta a fi fostu aurite, dăra trecandu preste acestu templu multe intemplari si asprimi mai bine de doi sec'li, totusi este pestratu cu pucina deosebire ca si cum a fostu la inceputu, decâtu auriturile pe din afara tôte s'au stersu.

Eta cam in ce forma este constructi'a acestui monumentu si care ne pastrêdi'a unu suveniru santu din epoc'a gloriôsa a lui Vasilie Lupu, falnicu principe Romanu.

Beseric'a mare si larga, de lespedi de piêtra sapate, preste totu, cu doue turnuri totu de piêtra sapate, la mijloculu paratiloru se afla legata cu unu brau de marmore si preste elu sapaturi si colturi, sustienuta de tôte partile de nistê colbue grôse afara din parati, si aceste imbracate cu piêtra sculptata, pe partea din afara curte spătiôsa si la o frumoasa positiune, zidu in progiuru si unu turnu naltu pentru elopolnitie; despre strad'a mare, aprôpe de palatulu domnescu, era unu edificiu stralucitu si centrelu tribunaleloru civile si mitare, in tocmai ca unu foru din

Rom'a. La intrare in biserica sunt doue usi din naintea caror'a se gasescu asternute lespedi de marmore, pre facia séu frontispiciu insigniile tierii si cu o inscriptiune frumoasă. In launtru ei multa eleganta, pictur'a in fresco represinta scene din testamentu, si cu multe imagine tote pre margine aurite, carti si odasii din destule de o rara frumsetia si de o valóre insemnata. Tronulu domnescu cu multe garnituri si brondieri, candelu de aur si lampe de argintu, in drépt'a si in stang'a Vasiliu Lupu si Domn'a Elen'a, fundatorii Santului locasiu inbracati in costume aurite si modelu de frumsetia; pre partea drépta in midloculu bisericeii, altariulu santei Parascheve, cunstu artistu multu admirabilu, si si-criu pretiosu impodobitu cu flori de aur era in launtru pre fruntea cuviósei coróna scumpa de petri, smaragduri si rubine care ornideu acelu santu corpu, candelutiu de argintu care ardu diu'a nóptea de a sup'a-i si unu parfum Divinu, deosebitu de ori ce porfuri placute; incátu crestinii cei buni cu mare veneratiune se apropie de acestu corpu santu. Insa dorere cá orasiulu Iasi si-a perdutu in mare parte populati'a Romana, si in loculu ei adi se imultiescu fii lui Israilu intr'unu modu miraculosu cum nu s'a mai auditu.

Tom'a Benchizianu,

Rugatiunea de anulu nou.

(d. G. Asachi)

Cu intiél'a unui fulgeru, care scapara in ceriu
Ca unu visu, séu ca unu sunetu, Dómnue, anii fugu si pieru,
Cu ntristari cu bucuria
Trecu minute 'n vncinicia;
Numai celea n'au peritu
Ce virtutii s'au santitu.
De-aceea ajuta Dómnue, se lucrezu acelu ogoru,
Unde 'n locu de spini, se crésca rodulu celu mantuitoriu!
Ca in diu'a de pe urma, carea mi s'a insemnatu,
Sé potu dice: cá 'n viétia, unu grauti-u-am semnatu.

Chelmacu, 1 Ianuaru 1874.

Multiamita publica.

La indemnulu pastoriului nostru sufletescu Petru Biberea s'au colectatu din evlavia crestinésca pe sém'a s. maicii nóstre bisericeii din locu un'a suma de un'a suta siese florini in v. a. pentru cumperarea unui ornatu frumosu bisericescu; la care a contribuitu:

Petru Biberea, preotu	3. fl.	Mari'a Dugulescu.	1 "
Elen'a Biberea, preutésa	2 "	Ecaterin'a Blidariu.	1 "
Vasiliu Miata, jude. com.	11 "	Ved. Mari'a Luguzanu.	1 "
Georgiu Malatescu.	5 "	Ved. Elen'a Dugulescu.	1 "
Amsonu Stéfanescu.	3 "	Ann'a Dugulescu.	1 "
Petru Subescu.	3 "	Ioanu Dugulescu.	1 "
Vasiliu Goncénu.	2 "	Ann'a Dugulescu.	1 "
Vasiliu Nicolescu.	2 "	Flóre Miata.	1 "
Georgiu Onulescu.	2 "	Trifu Bobu.	1 "
Georgiu Nedescu.	2 "	Elen'a Bobu.	1 "
Petru Dugulescu.	2 "	Nicolau Triponu.	1 "
Ioanu Unguru.	2 "	Ioanu Iucu.	1 "
Petru Dugulescu.	2 "	Georgiu Malatescu.	1 "
Ioanu Iosifescu.	2 "	Pavelu Savulescu.	1 "
Ed'a Nedescu.	2 "	Vasiliu Ianculescu.	1 "
Nicolau Nini.	2 "	Petru Lupu.	1 "
Ioanu Mintiu.	2 "	Vasiliu Malatescu.	1 "
Petru Dugulescu.	2 "	Ilie Nedescu.	1 "
Nicolau Dugulescu.	2 "	Ioan' Davidu.	1 "
Chimiu Siocatiu.	2 "	Georgiu Ianculescu.	1 "
Elen'a Dugulescu.	2 "	Ved. Ann'a Ianculescu.	1 "
Ioan' Miata.	2 "	Milentie Cleescu.	1 "
Ioan' Blidariu.	2 "	Ann'a Cusmanu.	1 "
Ioan' Vidulescu.	2 "	Ioanu Iovescu.	1 "
Vasiliu Ioviti'a.	2 "	Elen'a Nedescu.	1 "
Ioan' Ioviti'a.	1 "	Petru Cocisiu.	1 "
Nicolau Stoimosiianu.	1 "	Ecaterin'a Cocisiu.	1 "
Georgiu Miata.	1 "	Onu Secosiianu.	1 "
Vasiliu Nini.	1 "	Elen'a Secosiianu.	1 "
Ed. Mari'a Dugulescu.	1 "	Vasiliu Totu.	1 "
Ioan' Stoinescu.	1 "	Trifu Malatescu.	50 cr.
Mari'a Malatescu.	1 "	Ved. Sof'a Dugulescu.	50 "
Nicolau Dugulescu.	1 "	Ann'a Nedescu.	50 "
Ved. Persid'a Iosifescu.	1 "	Ioan' Elen'a Totu.	50 "

Pentru care maritimósa fapta din partea episcopiei parochiale in numele s. maicii nóstre bisericeii se esprima cea mai profunda multamita publica.

Préonorate Domnule Redactoru binevoiescea dá publicitatii susu-espusu multamita publica. Pe langa cea mai deosebita stima, suntemu.

Ai Préonoratu etc. etc.

Antonie Nicolescu
Petru Dugulescu
Ioan' Dugulescu
Epitropi parochiali.

VARIETATI.

Am doritu de multu, am facutu chiar si probe pentru infintierea unui coru vocalu bisericescu. Si cu tote cá aici sunt studinti romani, toti de religiunea nóstra, preparandi si teologi; totusi corulu vocalu asia de multu doritu nu s'a potutu infintia! Ne mangaiamu insa cá dorinti'a nóstra astadi o vedemu aprópe realisata. Ilustritatea. Sa Dlu Episcopu, a insarcinatu pre Dlu Iosifu Goldisiu, ca pana ce va face dispusetiuni si ingrigire pentru castigarea unui maiestru de cantari — barem in cánta se faca inceputulu si se constituie corulu. Ne bucuramu din inima cá am ajunsu acele dile, candu atari dispusetiuni frumóse, se facu chiar din partea capului diecesei, din partea Episcopului!

Cei-ce au fostu la inmormentarea fericitului metropolitu Siagun'a, au fostu incantati de frumosulu cuartetu funebraiu executatu de clericii de acolo.

Asemenea coru e in Orade, Pesta etc. etc.

Precum audimu si in Caransebesiu facu progresu in asta privintia.

+ (Societatile in Romani'a) Propagatiunea spiritului de asociatiune, popularisarea cunoscintelor economice, petrunerea de idei'a cá nationalitatea este strinsu legata cu dezvoltarea economica, tote aceste idei, respandite numai de cati-va ani, incepu a-si dá fructulu in Romani'a.

Pana mai de-una-di spiritulu de asociatiune de abia era cunoscutu de o séma de ómeni, numai ca principiu, multamire cá pana si ómenii fora cea mai mica cultura s'au petrunsu, si intr'unu gradu care surprinde, despre absolut'a necesitate a asociatiunii puterilor; deja idei'a cea mare a asociatiunii a luat fiintia prin infintierea mai multoru societati, precum sunt „Daci'a.“ „Societatea financiara.“ „Romani'a.“ „Economi'a“ din Bucuresci, „Societatea Albin'a“ din Iasi si altele.

„Societatea Economi'a“ din Bucuresci, fundata de abia sunt patru ani, a inceputu in conditiunile cele mai modeste cari se potu imagina. Cati-va profesori si alti cati-va ómeni de bunavointia constituira acést'a asociatiune. Abia incepuse, si la 1 Ianuaru, 1872, fondulu societatii trecuse deja peste 46,000 lei. La 1 Ianuaru, 1873, acestu fondu se urcase la aprópe 100,000 lei. La 1 Maiu, 1873, in scurtulu timpu de patru luni, sum'a incasarilor ajunsese la 18,495 lei: acést'a ne autoriséa a prevedé, pentru intregulu anu, celu pucinu 70,000 lei.

Societatea „Economi'a romana“ din orasiulu Romnicu-Saratu a inceputu se functiunezo de abia in lun'a Aprilu 1872. In momentul de facia, capitalulu seu este de 40,000 lei, procuratu de catra 90 societari.

× Comitetulu societatii pentru cultur'a si literatur'a romana in Bucovina, conformu cu §§. 13 si 20 p. 2 din statute, convocó adunarea generala a acéstei societati in Cernauti pe 3/15 ianuaru 1874, la 10 ore de dimineti'a, in sal'a Magistratului.

Programulu Adunarii va fi:

1. Reportulu Comitetului despre lucrarile sale in anulu 1872 si 1873; 2. Reportulu Revisorilor despre cercetarea socotelor anului 1872 si 1873; 3. Reportulu Comitetului privitoriu la modificarea statutelor, anume a §-lui 17; 4. Incuviintierea bugetului societatii pe anulu 1873 si 1874; 5. Discursuri si propuneri eventuali, privitorie la interesele societatii; 6. Alegerea presedintelui si a diece membri ai Comitetului conformu §-lui 14, p. 1 si §. 18; 7. Alegerea comisiunii de trei membri, spre cercetarea socotelor pe an. 1874, conformu §-lui 14, p. 6. —

(§§) (Caracteristiciu pentru „Albin'a.“) „Dejá a trei'a óra ni se face intrebare din Bucovin'a: nu óre apare unde-va o foia bisericesca precum era „Sionulu“ odatu la Vien'a, cáci „Lumin'a“ nu ocupa locul Sionului!“ — dice Albin'a cea sirguitoia din Pest'a, prin ce eclatantu dovedesco cá ea pururea remane credintósa programului seu. Déja cunoscutu de toti. Precum se vede „Albin'a“ are téma cá „Lumin'a“ i-va inpucina numerulu abonantilor. Fia insa convinsa, cá noi din inima curata dorimu se aiba cátu de multi prenumeranti; ér „Lumin'a“ pana atunci numai se fia prenumerata, pana candu ea va lucrá spre binele bisericeii si alu natiunei.

Post'a Redactiunei.

Dlui I. I. Ard. in Ch.: Articolulu despre „statulu calugarescu“ e bine să remana ne publicatu, căci lumea ar crede că ni faci complimente binevenite, de si nu le dorimu.

Dlui frate ieromonachu N. P. in Mon. M.: Primesce multamit'a noastră! Voi'a resoluta si lucrulu neintreruptu a rare-ori sunt lipsite de ajutoriulu lui Ddieu. Voi'a lui Ddieu e oglinda curata, carea nu insiela pre omu, pana ce omulu nu se desfigurêza singuru. Nrii ce-Ti lipsescu am dispuan să-ii caneti.

Dlui I. G. prot. in H. Voru capetă fôia tôte comunelo regulatu.

Dlui D. B. in Petruvaradin: In decursulu anului espiratu au aparutu 82. de Nri, si se potu capetă in ori-câte esemplaro. Cei ceruti Vi s'au spoditu.

Invitare de prenumeratiune la

„L U M I N ' A .“

Fôia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

Cu prim'a Ianuariu 1874 „Lumin'a“ intra in alu treile anu alu esistintiei sale.

Pretiuulu de prenumeratiune remane si mai departe:

Pentru Austro-Ungari'a 6 fl. v. a. pe anu, ér pe diumetate de anu 3 fl. v. a.

Pentru Roman'i'a 9 fl. v. a. pe anu, si 4 fl. 50 cr. v. a. pe diumetate de anu.

Redactiunea „Luminel“

Numerulu acest'a din caus'a serbatôrei neaparendu joi lu-damu in o còla intrêga. —

Concursu.

1

Pentru vacant'a parochia din Pravaleni Protopresbit. Halmagiului.

Emolumintele sunt $\frac{1}{2}$ sesiune de pamentu, quartiru liberu, biru dela 120. de case câte $\frac{1}{2}$ mesura de cucurudiu, si stòlele indatinate.

Doritorii de a ocupá acêsta parochia sunt avisati a-si tramite recursurile instruite conformu Statutulu Organicu, pana in 20. Ianuariu 1874 candu va fi si alegerea adresate comitetulu parochialu subscrisulu in Halmagiu.

Halmagiu 23. Dvre. 1873.

In contielegere cu Comitétulu parochialu. Ioanu Groza, protopresvit. Halmag.

Concursu

2

pentru parochi'a vacanta din Morod'a tractulu protopresviteralu alu Vilagosiului pana in 13. Ianuariu 1874. candu va fi si alegerea; emolumintele sunt urmatòrele inpreunate cu acestu oficiu: Un'a sesia de pamentu; 148. mesuri bucate — parte grau parte cucurudiu; apoi dela 35. casi fora pamentu a 33. cr. birulu preotiescu si stòlele indatinate.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si adresá recursurile sale comitetulu parochialu si substernute D. protopopu Gorgiu Vasileviciu in Vilagosiu. Preferintia de a veni in candidare vor avea acei'a: cari a absolvatu celu pucinu 4. clase gimnasiali, si numai la acelu casu potu veni si alti individi in combinare cari n'au clasele recerute, déca nu se voru aflá de cei cu clase. Aspirantii au in un'a de Dumineci séu serbatori a se infatiesiá in biserica pentru de a-si dovedi desteritatea in tipicu cantu séu fiindu preotu in servitiulu Ddieescu si predica — cuventare. —

Datu in Morod'a la 20. Decembre 1873. v.

Comitetulu parochialu,

Cu scirea si invoierea mea Georgiu Vasileviciu protopresvit. Vilagosiului.

Cu tipariulu lui Stefanu Gyula. — Proprietatea si editura diacelei aradane. — Redactoru raspunditor: Rosiu G. G. G. G.

Concursu

2

pentru parochi'a din Chislac'a protopresbiteratulu Beeliului, devenita vacanta prin translocarea fostulu preotu la alta parochia.

Emolumintele sunt: pamentu aratoriu 19. holde, biru dela 132. case câte $\frac{1}{2}$. mesura de cucurudiu sfarmatu dela fiescecarea casa, totu atâtea dile de lucru, stòlele indatinate. si quartiru esarendatu pe spesele comunei, precum si solvierea pamentulu parochialu de contributiune.

Doritorii de a ocupá acêsta parochia au a-si tramite recursurile sale instruite dupa prescisele statutulu organicu pana la 14. Ianuariu st. v. anulu 1874. candu de odata va fi si diu'a alegierii—la subscrisulu.

Beeliu $\frac{21}{12}$ v. 1873.

Din incredintiarea comitetulu parochialu,

Ioanu Capitanu,
administ. — prototeralu.

CONCURSU.

1

Din incidintele concurintiei neindestulitorie nepotenduse efeptu' alegerea de invetiatoriu dela class'a I. din comunitatea Cenadulu-micu la terminulu publicatu. se deschide de nou concursu cu terminu pana la 27. Ianuariu 1874. st. vechiu, candu se va efeptu' si alegerea.

Emolumintele sunt: 300. fl. in bani. 3. stangeni de lemne moi, cortelu liberu cu gradina si unu estravilanu de 150 □. patrati pentru legumi, si in fine 3. stangeni de paie pentru incalditu, éra de incalditulu scòlei se va ingrigi comunitatea bisericesca.

Doritorii de a ocupá acestu postu sunt poftiti a-si tramite recursurile instruite cu documintele prescise in statutulu organicu la subscrisulu pana in diu'a alegerei. si a se presentá in faci'a locului in un'a din dominecile ori serbatorile pana in diu'a alegerei séu macar in diu'a alegerei, spre a dá proba despre desteritatea lor in cantarile bisericesci.

Datu in Cenadulu-micu 16. Decemvre 1873. st. vechiu

In contielegere cu comitetulu parochialu Mihailu Sierbanu insp. cerc. de scòle.

Concursu

1

pentru vacant'a statiune invetiatorésca din comun'a Grosiu comitatulu Bihoru — protopresviteratulu Beeliului: -- emolumintele sunt in bani 59 fl. si 40. cr. v. a. in naturale 24. sinice $\frac{1}{2}$ grâu $\frac{1}{2}$ cucurudiu. 13. magi de fenu, 11. orgii de lemne, quartiru liberu cu gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá acêsta statiune sunt avisati a-si ascerne recursurile sale conformu Statutulu Organicu pana in 27. Ianuariu a anulu 1874. in carea diua va fi si alegerea. subscrisulu inspectòre.

Beeliu $\frac{29}{12}$ v. 1873.

Din incredintiarea comitetulu parochialu Ioanu Capitanu inspect. cercetatu.

Concursu

1

pentru statiunea invetiatorésca din Rosi'a, prin acêsta se escrie concursu cu terminu pana in $\frac{13}{25}$ Ianuariu, 1874. candu va fi si alegerea.

Emolumintele sunt: 140. fl. 16. meti de grau, 16 meti de cucurudiu, 12. orgii de lemne, 15. centinari de fenu si cortelu cu gradina.

Recursele—instruite conformu statutulu organicu — sunt a se tramite dlui inspect. cerc. de scòle in Totvárád.

Rosi'a, 21. Decemvre, 1873.

Comitetulu parochialu

In contielegere cu: Vasiliu Belocu, inspect. cerc. de scòle.